

**Орта білім беру ұйымдарының педагогтеріне арналған «Оқушылардың
зерттеушілік дағдыларын дамыту: мұғалімге арналған практикум»
тақырыбы бойынша педагогтердің біліктілігін арттыру курсының білім
беру бағдарламасының**

САРАПТАМАЛЫҚ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

Сараптамаға ұсынылған «Оқушылардың зерттеушілік дағдыларын дамыту: мұғалімге арналған практикум» тақырыбы бойынша педагогтердің біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) педагогтердің зерттеушілік оқыту тәсілдерін тиімді қолдану арқылы білім алушылардың зерттеушілік, сыни ойлау, талдау және шығармашылық дағдыларын дамытуға бағытталған. Сонымен қатар бағдарлама мұғалімдердің зерттеу тапсырмаларын құрастыру, ғылыми ізденіс жұмыстарын ұйымдастыру, қалыптастырушы бағалау әдістерін пайдалану және оқушылардың функционалдық сауаттылығын арттыру бойынша кәсіби құзыреттіліктерін жетілдіруге негізделген.

Бағдарламаның өзектілігі қазіргі білім беру жүйесінде оқушылардың зерттеушілік, сыни ойлау және функционалдық сауаттылық дағдыларын дамыту қажеттілігімен байланысты. Бағдарлама педагогтердің зерттеушілік оқыту тәсілдерін тиімді қолдануына, оқушылардың ізденіс жұмыстарын ұйымдастыруына және халықаралық талаптарға (PISA, PIRLS) сәйкес білім беру сапасын арттыруына бағытталған. Бағдарламада зерттеушілік оқыту тәсілін қолдану арқылы оқушылардың сыни ойлау, талдау, дерекпен жұмыс жасау және қорытынды шығару дағдыларын қалыптастыру мәселелері қамтылған. Сонымен қатар бағдарламада оқыту нәтижелерін бағалаудың заманауи тәсілдері мен қалыптастырушы бағалау элементтері жүйелі түрде енгізілген.

2. Глоссарий

Глоссарий бөлімі бағдарламаның ғылыми-әдістемелік деңгейінің жоғары екенін көрсетеді. Онда зерттеушілік оқытуға қатысты негізгі ұғымдар жүйелі әрі мазмұндық тұрғыдан дұрыс іріктелген. Әсіресе «зерттеушілік дағдылар», «зерттеу дизайны», «гипотеза», «ақпараттық сауаттылық», «академиялық адалдық», «қалыптастырушы бағалау» сияқты терминдердің енгізілуі бағдарламаның заманауи білім беру талаптарына сәйкес екенін дәлелдейді.

Глоссарийде берілген анықтамалар нақты, түсінікті және педагогтердің практикалық қызметінде қолдануға ыңғайлы. Терминдердің өзара логикалық байланыста берілуі зерттеушілік оқыту үдерісін жүйелі түсінуге мүмкіндік

береді. Сонымен қатар академиялық адалдық, плагиат, дәйексөз келтіру, зерттеу этикасы сияқты ұғымдардың қамтылуы педагогтердің зерттеу мәдениетін қалыптастыруға бағытталғанын көрсетеді.

Бағдарламадағы глоссарий педагогтердің зерттеушілік қызметті ұйымдастыру, деректермен жұмыс жасау, бағалау құралдарын әзірлеу және білім алушылардың зерттеушілік құзыреттіліктерін дамыту бойынша кәсіби түсінігін кеңейтуге ықпал етеді.

3. Бағдарламаның тақырыптық мазмұны

Бағдарламаның тақырыптық мазмұны жүйелі және практикалық бағытта құрылған. Онда зерттеу сұрағын құрастыру, зерттеу дизайнын әзірлеу, деректерді жинау мен талдау, нәтижелерді қорытындылау сияқты зерттеушілік қызметтің негізгі кезеңдері толық қамтылған. Бағдарлама мазмұны бес өзара байланысты модуль арқылы берілген және педагогтердің теориялық білімін тәжірибемен ұштастыруға бағытталған. Сонымен қатар академиялық адалдық, ақпараттық сауаттылық, зерттеу этикасы және қалыптастырушы бағалау мәселелерінің енгізілуі бағдарламаның заманауи білім беру талаптарына сәйкестігін көрсетеді.

4. Мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаттары, міндеттері және күтілетін нәтижелері бөлімі нақты әрі жүйелі құрылған. Бағдарлама педагогтердің оқу-зерттеушілік қызметті ұйымдастыру және сүйемелдеу құзыреттерін дамытуға бағытталған. Міндеттері зерттеу сұрағын құрастыру, зерттеу дизайнын жоспарлау, деректер жинау, талдау, бағалау және нәтижені ұсыну кезеңдерін толық қамтиды. Сонымен қатар ақпараттық сауаттылық, академиялық адалдық және қалыптастырушы бағалау мәселелері қарастырылған. Күтілетін нәтижелер нақты әрі өлшенетін түрде берілген. Тыңдаушылар зерттеушілік тапсырмаларды жобалау, деректермен жұмыс істеу, бағалау құралдарын әзірлеу және әдістемелік материалдар дайындау дағдыларын меңгереді. Бағдарлама нәтижеге бағытталған және заманауи білім беру талаптарына сәйкес әзірленген.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны бөлімі логикалық жүйелілігімен, практикалық бағыттылығымен және педагогтердің зерттеушілік құзыреттерін кезең-кезеңімен дамытуға бағдарлануымен ерекшеленеді. Бағдарлама мазмұны оқу-зерттеушілік қызметтің толық циклін қамтып, зерттеушілік сұрақ құрастырудан бастап нәтижелерді ұсыну мен бағалауға дейінгі барлық негізгі кезеңдерді өзара байланыста қарастырады.

Модульдердің мазмұны теория мен практиканы тиімді ұштастырған, әр модуль нақты практикалық өнім әзірлеумен аяқталады. Бұл тыңдаушылардың алған білімдерін тікелей мектеп тәжірибесіне енгізуіне мүмкіндік береді. Бағдарламада зерттеушілік тәсілді пәндік және жас ерекшеліктеріне бейімдеу, академиялық адалдық, деректермен жұмыс, қалыптастырушы бағалау сияқты өзекті мәселелердің қамтылуы оның әдістемелік құндылығын арттырады.

Оқу-тақырыптық жоспарлардың 108, 80, 72 және 36 академиялық сағат көлемінде ұсынылуы бағдарламаны әртүрлі форматта іске асыруға икемділік

береді. Практикалық сабақтардың басым болуы тыңдаушылардың қолданбалы дағдыларын дамытуға бағытталғанын көрсетеді.

Жалпы алғанда, бағдарламаның құрылымы мен мазмұны қазіргі білім беру талаптарына сәйкес келеді, педагогтердің зерттеушілік мәдениетін қалыптастыруға және білім алушылардың зерттеу дағдыларын дамытуға арналған тиімді әдістемелік негіз болып табылады.

6. Оқу үдерісін ұйымдастыру

Оқу үдерісін ұйымдастыру бөлімі бағдарламаның практикалық бағыттылығын және қашықтан оқыту форматына бейімделген икемді құрылымын көрсетеді. Теориялық материалдар мен практикалық тапсырмалар өзара байланыста беріліп, педагогтердің зерттеушілік қызметті мектеп тәжірибесіне енгізуіне мүмкіндік жасайды.

Практикалық жұмыстардың басым болуы тыңдаушылардың қолданбалы дағдыларын дамытуға бағытталған. Қалыптастырушы және қорытынды бағалау жүйесі нақты құрылымдалған, ал қорытынды практикалық өнім мұғалімнің әдістемелік құралдар кешені ретінде ұсынылады.

7. Оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі

Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі ғылыми негізділігімен және практикалық бағыттылығымен ерекшеленеді. Теориялық материалдар, әдістемелік ұсынымдар мен практикалық тапсырмалар өзара байланыста беріліп, педагогтердің зерттеушілік құзыреттерін дамытуға бағытталған.

Бағдарламада рубрикалар, тексеру парақтары, үлгілер және цифрлық ресурстар қамтылған. Қалыптастырушы және қорытынды бағалау жүйесі оқу нәтижелерін тиімді бақылауға мүмкіндік береді.

8. Оқу нәтижелерін бағалау және курстан кейінгі қолдау

«Оқушылардың зерттеушілік дағдыларын дамыту: мұғалімге арналған практикум» бағдарламасының оқу нәтижелерін бағалау жүйесі мен курстан кейінгі қолдау мазмұны тұтас, жүйелі және құзыреттілікке бағытталған модель ретінде сипатталады.

Бағалау жүйесі қалыптастырушы, аралық және қорытынды бақылауларды қамтып, теориялық білім мен практикалық дағдылардың өзара байланысын қамтамасыз етеді. Қалыптастырушы бағалауда кері байланыс пен жұмысты жетілдіру мүмкіндігінің берілуі педагогтің рефлексивтік және зерттеушілік дағдыларын дамытуға ықпал етеді.

Аралық бақылауда тест пен практикалық жұмыстың қатар қолданылуы меңгерілген білімді тәжірибеде қолдану деңгейін анықтауға мүмкіндік береді. Қорытынды бағалау кешенді сипатта болып, тестілеу және практикалық өнім арқылы педагогтің зерттеушілік құзыретін жан-жақты бағалайды. Бағалау шкаласы нақты және түсінікті құрылымға негізделген.

Курстан кейінгі қолдау жүйесі бір жыл бойы әдістемелік және консультациялық сүйемелдеуді қамтып, педагогтердің зерттеушілік тәсілді тәжірибеде қолдануына бағытталған. Қолдау бағыттарының кеңдігі (минизерттеу, деректер жинау, талдау, бағалау құралдары, академиялық адалдық) кәсіби дамудың үздіксіздігін қамтамасыз етеді.

10. Әдебиеттер тізімі

Берілген негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі «Оқушылардың зерттеушілік дағдыларын дамыту» бағдарламасының ғылыми-әдістемелік негізінің жеткілікті әрі жүйелі екенін көрсетеді.

Негізгі әдебиеттер Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы нормативтік-құқықтық құжаттарына және заманауи педагогикалық зерттеулерге сүйеніп, бағдарламаның мемлекеттік талаптармен сәйкестігін қамтамасыз етеді.

Халықаралық зерттеулер (Creswell, Wiggins, Black & Wiliam, OECD және т.б.) зерттеушілік оқыту, бағалау және оқу дизайнының ғылыми негіздерін күшейтіп, бағдарламаның әдіснамалық сапасын арттырады.

Қосымша әдебиеттер зерттеу әдістері, сыни ойлау және оқу үдерісін ұйымдастыру бойынша кең ауқымды дереккөздерді қамтып, педагогтердің зерттеушілік құзыретін дамытуға мүмкіндік береді.

Сараптамалық қорытынды:

«Оқушылардың зерттеушілік дағдыларын дамыту: мұғалімге арналған практикум» біліктілікті арттыру курсының білім беру бағдарламасы педагогтердің зерттеушілік құзыреттіліктерін дамытуға бағытталған заманауи, тәжірибеге бағдарланған бағдарлама болып табылады. Бағдарлама мазмұнында зерттеушілік оқыту технологияларын қолданудың теориялық және практикалық аспектілері толық қамтылған.

Бағдарлама педагогтердің оқушылардың зерттеушілік әрекетін ұйымдастыруына, зерттеу тапсырмаларын әзірлеуіне, қалыптастырушы бағалау құралдарын тиімді пайдалануына және функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған кәсіби дағдыларын жетілдіруге мүмкіндік береді. Негіздеме: «Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламаларын әзірлеу, келісу және бекіту қағидаларын бекіту туралы» ҚР Білім және ғылым министрілігінің 2020 жылғы 4 мамырдағы №175 бұйрығына өзгеріс енгізу туралы Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің «27» тамыз 2022 жылғы № 384 бұйрығында көрсетілген талаптарға сәйкес жасалған. **Орта білім беру ұйымдарының педагогтеріне арналған «Оқушылардың зерттеушілік дағдыларын дамыту: мұғалімге арналған практикум» тақырыбы бойынша педагогтердің біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы келісілді.**

Сараптама кеңес отырысының № 42 хаттама, 26.05.2026 жыл

Сарапшы

